

Sylwia Huczuk*

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

sylwia.huczuk@gmail.com

Formy pomocy udzielanej nieletnim – podopiecznym ośrodków kuratorskich

Streszczenie: Nieletni podopieczni ośrodków kuratorskich to osoby przejawiające symptomy demoralizacji w postaci np.: wagarów, uchylania się od obowiązku szkolnego, zażywania środków odurzających w postaci narkotyków lub alkoholu, włóczęgostwa, uprawiania nierządu, popełnienia czynu zabronionego, udziału w grupach przestępczych, naruszania zasad współżycia społecznego. Młodzież kierowana jest do takiej placówki na mocy prawomocnego orzeczenia Sądu rodzinnego, podopieczni ośrodków kuratorskich znajdują się w przedziale wiekowym od 13 do 17 lat. Osoby, wobec których orzeczono środek wychowawczy w postaci umieszczenia w ośrodku kuratorskim, najczęściej pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których występowała przemoc, uzależnienie jednego bądź obojga z rodziców, bezrobocie, brak miłości, poczucia bezpieczeństwa, zainteresowania ze strony rodzica. Wyżej wymienione czynniki przyczyniają się do wykształcenia u dzieci niskiego poziomu poczucia własnej wartości i samooceny, bierności, życia niezgodnego z prawem. Dlatego też ważna jest pomoc świadczona nieletnim w czasie ich pobytu w ośrodku kuratorskim. Wśród form wsparcia świadczonego młodzieży zdemoralizowanej wyróżnia się oddziaływania w postaci: wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, warsztatów z zakresu rozwijania kompetencji społecznych, zajęcia profilaktyczne, treningi relaksacyjne. Oprócz tego należy zwrócić uwagę na takie formy jak sport-terapia, szkolenia zawodowe, młodzieżowy klub wolontariusza, realizowane w ramach projektu „SZANSA – Aktywizacja społeczno-zawodowa młodzieży na Lubelszczyźnie”.

Słowa kluczowe: nieletni, demoralizacja, ośrodek kuratorski, formy pomocy.

---

* Sylwia Huczuk – magister Pedagogiki Resocjalizacyjnej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Absolwentka Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na IPZ w Warszawie. Aktualnie pracuje jako wychowawca w ośrodku kuratorskim w Lublinie, pełni funkcję Społecznego Kuratora Sądowego przy Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie. Ponadto – członek zespołu realizującego projekt „Szansa – Aktywizacja społeczno-zawodowa młodzieży na Lubelszczyźnie” oraz „NOWA DROGA” dla osób opuszczających jednostki penitencjarne. Zainteresowania naukowe to resocjalizacja nieletnich w warunkach wolnościowych oraz resocjalizacja osób dorosłych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Wstęp

Uchylenie się od obowiązku szkolnego, wagary, nieposłuszeństwo, wprowadzanie się w stan odurzenia czy dokonywanie czynów karalnych to najczęściej przejawiane symptomy demoralizacji wśród młodzieży. Coraz częściej obserwuje się sytuacje, w których młodzież jest niedopilnowana, pozbawiona kontroli, a sama ma trudności z dostosowaniem się do panujących zasad. Ponadto młodzi ludzie nie radzą sobie w sytuacjach trudnych, nie potrafią panować nad własnymi emocjami, często reagują złością, agresją, mają trudność z wykonaniem podstawowych czynności, takich jak np. sprzątanie. Oprócz tego osoby nieletnie charakteryzuje niski poziom samooceny i poczucia własnej wartości, brak aspiracji i planów na przyszłość, bierność życiowa, brak empatii.

Sąd, decydując o losach młodego człowieka, może zastosować względem niego środek poprawczy bądź środki wychowawcze. Jednym ze środków wychowawczych jest umieszczenie w ośrodku kuratorskim, placówce resocjalizacyjnej o charakterze otwartym. Pobyt w nim daje nieletnim szansę do poprawy własnego zachowania, kształtowania kompetencji społecznych, nauki czynności porządkowych, uzyskania kwalifikacji zawodowych oraz pracy na rzecz osób potrzebujących. Pobyt nieletnich w placówce resocjalizacyjnej typu otwartego ma wpływ na ich życie społeczne, edukację oraz podjęcie przez nich w przyszłości zatrudnienia.

Ważne z punktu widzenia wychowawczo-pedagogicznego jest odpowiednie wsparcie udzielane nieletnim podczas ich pobytu w ośrodku kuratorskim. Zapewnienie podopiecznym poczucia bezpieczeństwa, akceptacji, okazanie zainteresowania, stawianie granic i mobilizowanie do aktywnego udziału w formach wsparcia mogą przyczynić się do wzrostu efektywności prowadzonych oddziaływań wychowawczo-resocjalizacyjnych. Tym samym mogą wpłynąć na obniżenie poziomu demoralizacji nieletnich oraz ryzyka występowania zachowań przestępczych w przyszłości.

W niniejszym artykule dokonana zostanie analiza poszczególnych form wsparcia świadczonych na rzecz nieletnich w ośrodkach kuratorskich. Wskazane zostają odpowiednie metody i formy pracy, korzystnie wpływające na rozwój podopiecznych, jak również przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka pogłębiania się procesu ich demoralizacji.

Ośrodek kuratorski jako jeden ze środków wychowawczych stosowanych względem nieletnich

Jednym ze środków wychowawczych stosowanych względem osób nieletnich zgodnie z UPN jest ośrodek kuratorski, placówka o charakterze otwartym, prowadzona głównie w miejscu zamieszkania podopiecznych. Placówki te tworzone są przy sądach rejonowych w zależności od potrzeb lokalnych, liczby spraw nieletnich oraz

stopnia ich demoralizacji¹. Decyzję o utworzeniu lub zniesieniu ośrodka kuratorskiego podejmuje prezes sądu okręgowego na wniosek prezesa sądu rejonowego oraz po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego². Jak wskazuje art. 3. UPN, wszelkie zajęcia z podopiecznymi odbywają się w ośrodku kuratorskim, jednak w sytuacji, gdy przemawiają za tym względy organizacyjne lub wychowawcze, mogą odbywać się poza jego siedzibą³.

Do ośrodka kuratorskiego na podstawie orzeczeń sądowych kierowane są osoby, znajdujące się w wieku do 18 lat, które wykazują symptomy demoralizacji lub dopuściły się czynu karalnego⁴. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich dokonuje klasyfikacji nieletnich na trzy kategorie⁵:

- osoby do 18 roku życia, wobec których podejmuje się działania mające na celu zapobieganie i zwalczanie demoralizacji;
- osoby, które między 13 a 17 rokiem życia popełniły czyn karalny;
- osoby, wobec których sąd zastosował środki wychowawcze lub poprawcze – maksymalnie do 21 roku życia.

Warto w tym miejscu dodać, że sąd rodzinny, orzekając środki wychowawcze (w tym ośrodek kuratorski), bierze pod uwagę: stopień demoralizacji nieletniego, charakter popełnionego przez niego czynu oraz motyw jego postępowania, a także czynniki wychowawcze, resocjalizacyjne i opiekuńcze⁶.

Obowiązujące akty prawne nie podają ścisłej definicji demoralizacji, jednak określają szczegółowy katalog jej symptomów, do których należą: naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych substancji odurzających w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych⁷.

W literaturze demoralizacja jest traktowana jako odrzucenie lub nieprzestrzeganie przez osoby nieletnie norm moralnych oraz prawnych, co negatywnie oddziałuje na wypełnianie przez nie ról społecznych, podporządkowanie się wymogom stawianym przez rodzinę, szkołę czy miejsce pracy⁸. W procesie demoralizacji dochodzi do przewartościowania posiadanych wartości na te, do których najczęściej człowiek

---

¹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2001 r. w sprawie ośrodków kuratorskich [Dz. U. z 2001 nr 120 poz. 1294 art. 3§ 1].

² Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 [Dz. U. z 1982 nr 35 poz. 228 art. 4 § 1].

³ Tamże, art. 3.

⁴ Tamże, art. 2.

⁵ Tamże, art. 1 § 1.

⁶ Tamże, art. 3 § 1 i 2.

⁷ Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 [Dz.U. z 1982 nr 35 poz. 228 art.4§1].

⁸ A. Strzembosz., *System sądowych środków ochrony dzieci i młodzieży przed niedostosowaniem społecznym*, Wydawnictwo KUL, Lublin 1985, s. 129.

nie potrafi się dostosować⁹. Dlatego też nadrzędnym celem wszelkich oddziaływań prowadzonych wobec nieletnich jest uzyskanie zmian w postawie uczestników w kierunku społecznie pożądanym, zapewniającym prawidłowy rozwój ich osobowości, poprzez:

zaspokajanie potrzeb osobowościowych, rozwiązywanie problemów psychicznych, uczenie samodzielne radzenia sobie z trudnościami życiowymi, eliminowanie zaniedbań wychowawczych i edukacyjnych oraz wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Ponadto wdrażanie do przestrzegania norm społecznych, rozwijanie zainteresowań, wyrabianie właściwych nawyków spędzania czasu wolnego, rozładowywanie napięć emocjonalnych, kształtowanie poczucia odpowiedzialności i opiekuńczości¹⁰.

Formy pomocy udzielanej nieletnim – podopiecznym ośrodków kuratorskich

Nieletni podopieczni ośrodków kuratorskich to najczęściej osoby pochodzące z rodzin niepełnych, dysfunkcyjnych, w których istniał problem alkoholowy bądź inne uzależnienia, a także bezrobocie obojga lub jednego z rodziców. Dodatkowo często w rodzinach pojawiały się takie czynniki jak: przemoc, akty przestępcze, brak dostatecznej opieki, kontroli, zainteresowania względem dzieci, stosowanie nieodpowiednich metod wychowawczych (np. nadmierne karanie czy nagradzanie), częsta zmiana miejsca zamieszkania lub partnerów przez rodziców nieletnich¹¹. Wyżej wymienione czynniki mają negatywny wpływ na prawidłowy proces socjalizacji młodego człowieka, mogą stać się przyczyną wykształcenia niedojrzałości społecznej, bierności życiowej, braku aspiracji i planów na przyszłość, jak również wystąpienia u nieletnich trudności w nawiązywaniu relacji interpersonalnych, obniżenia poziomu ich samooceny oraz poczucia własnej wartości¹². W konsekwencji może to doprowadzić do łamania przez nieletnich obowiązujących norm prawnych, przejawiania symptomów demoralizacji, dokonywania przestępstw lub poszukiwania innych niż rodzina grup odniesienia w celu zrekompensowania sobie braków, tj. poczucia bezpieczeństwa, potrzeby akceptacji. Dlatego też wszelkie oddziaływania prowadzone względem nieletnich powinny zapewnić im poczucie bezpieczeństwa, atmosferę zaufania, a oprócz tego wpływać na poprawę ich zachowania, respektowania przez nich norm prawnych. Istotna jest również praca, mająca na celu wzrost poziomu poczucia

⁹ Cz. Czapow, *Wychowanie resocjalizujące*, PWN, Warszawa 1978, s. 140–141.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2001 r. w sprawie ośrodków kuratorskich [Dz. U. z 2001 nr 120 poz. 1294 art. 5. ust. 1].

¹¹ Por.: Cz. Cekiera, *Zagrożenia dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym i pozaszkolnym*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Gdańsk–Toruń 1995, s. 62.

¹² B. Hołyst, *Kryminologia*, PWN, Warszawa 2001, s. 450.

własnej wartości, samooceny, aspiracji życiowych, rozwijania zainteresowań, nabycia niezbędnych kompetencji społecznych oraz poprawę relacji interpersonalnych.

Zgodnie z UPN ośrodek kuratorski prowadzi działalność profilaktyczną, opiekuńczo-wychowawczą, resocjalizacyjno-terapeutyczną, zmierzającą do zmiany postaw uczestników¹³. Zajęcia odbywające się w siedzibie ośrodka polegają głównie na organizacji czasu wolnego, udzielaniu pomocy edukacyjno-wychowawczej przez pedagogów oraz korepetytorów, w celu usunięcia powstałych zaniedbań oraz nawiązania współpracy ze środowiskiem¹⁴. Ośrodek kuratorski zapewnia podopiecznym wsparcie psychologiczne, czyli indywidualne rozmowy z psychologiem bądź zajęcia grupowe ukierunkowane na rozwijanie kompetencji społecznych, radzenie sobie z trudnościami życiowymi oraz rozwiązywanie bieżących problemów¹⁵.

Warto w tym miejscu wspomnieć, że oprócz podstawowych form wsparcia, dużą szansę dla nieletnich stanowi udział w projekcie: „SZANSA – Aktywizacja społeczno-zawodowa młodzieży na Lubelszczyźnie” realizowanym przez Stowarzyszenie POSTIS w Lublinie. Projekt ten obejmuje swoim zasięgiem ośrodki kuratorskie w województwie Lubelskim, zapewniając uczestnikom w wieku od 15 do 17 lat dodatkowe wsparcie w postaci: doradztwa zawodowego, warsztatów psychospołecznych, profilaktycznych, szkoleń zawodowych oraz udziału w młodzieżowym klubie wolontariusza. Te formy wsparcia są niezbędne dla nieletnich, ponieważ ukierunkowane są na wzrost poziomu aktywności społecznej, przejawiania własnej inicjatywy, a także świadczenie pomocy osobom potrzebującym i nabycie kompetencji psychospołecznych. Udział w młodzieżowym klubie wolontariusza oraz praca wykonywania na rzecz innych mogą przyczynić się do zmiany postaw społeczeństwa względem nieletnich z ośrodka kuratorskiego.

Na potrzeby niniejszego artykułu dokonana została analiza dodatkowych form wsparcia udzielanych dla nieletnich – podopiecznych ośrodków kuratorskich w ramach realizacji projektu SZANSA. Stanowią one dopełnienie podstawowej pomocy dla podopiecznych w ośrodku kuratorskim i są istotne z punktu widzenia pracy resocjalizacyjno-wychowawczej.

Pierwszą formę wsparcia stanowi doradztwo zawodowe, które obejmuje diagnozę posiadanych kompetencji i umiejętności społecznych oraz preferencji zawodowych nieletnich. Celem spotkań z doradcą zawodowym jest stworzenie podopiecznym indywidualnego planu działania, przygotowania ich do trafnego wyboru zawodu oraz przekazania im wiedzy niezbędnej do zaplanowania własnej kariery zawodowej. Oprócz tego udział w doradztwie zawodowym zapewnia uczestnikom nabycie umie-

---

¹³ Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 [Dz.U. z 2016 poz. 165 art. 5. ust. 1].

¹⁴ Tamże, art. 7§2.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2001 r. w sprawie ośrodków kuratorskich [Dz.U. z 2001 nr 120 poz. 1294].

jętności w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych, autoprezentacji podczas rozmów kwalifikacyjnych oraz nabycia kwalifikacji zawodowych¹⁶.

Druga forma wsparcia to warsztaty kompetencji psychospołecznych, ukierunkowane na kształtowanie i nabywanie przez uczestników umiejętności społecznych, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów itd. Warsztaty skupiają się na nauce współpracy i współdziałania, tolerancji i akceptacji, kształtowaniu umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji, a także udzielaniu nieletnim pomocy w rozwiązywaniu problemów.

Trzecia forma wsparcia to warsztaty socjoterapii, których głównym celem jest:

stworzenie uczestnikom warunków do zaistnienia procesu korekcji swojego postępowania, poprzez działania wpływające na przebudowę negatywnych sądów poznawczych o sobie i innych, przeżycie emocjonalnego korektywnego doświadczenia będącego alternatywą dla wcześniej przeżywanego urazów, wypróbowanie nowych efektywnych wzorców zachowań¹⁷.

Socjoterapia jest istotna w pracy resocjalizacyjno-wychowawczej ze względu na to, że stanowi ona formę pomocy psychologicznej skierowanej do osób znajdujących się w grupie ryzyka lub przejawiających zaburzenia w zachowaniu. Umożliwia nabywanie nowych doświadczeń interpersonalnych, które są przeciwstawne do przykrych, wcześniej doznawanych¹⁸. W ramach zajęć socjoterapeutycznych uczestnicy mogą uczestniczyć w treningu relaksacyjnym, którego celem jest wywołanie u uczestników stanu odprężenia, wewnętrznego spokoju, radości, odczuwania pozytywnych emocji¹⁹. W przypadku osób nieletnich relaksacja okazuje się potrzebna ze względu na to, że bardzo często nie potrafią one radzić sobie ze złością i panować nad własnymi emocjami.

Projekt SZANSA zapewnia również uczestnikom udział w warsztatach z arteterapii – terapii poprzez sztukę (rysunek, malarstwo, rzeźbę, grafikę, collage), której nadrzędnym celem jest oddziaływanie na osobowość człowieka, głównie jego sferę emocjonalną, przeżywanie pozytywnych emocji, eliminowanie blokad poprzez lecznicze i terapeutyczne elementy różnorodnych dziedzin sztuki²⁰.

Podopieczni ośrodków kuratorskich mają także możliwość uczestnictwa w zajęciach ze sport-terapii w następujących miejscach: basen, siłownia, sala gimnastyczna.

---

¹⁶ B. Bojko-Kulpa, „SZANSA – Aktywizacja społeczno-zawodowa młodzieży trudnej” *Projekt dla ośrodków kuratorskich*, [w:] K. Stasiak i in. (red.), *Dziewięćdziesięciolecie kurateli sądowej w Polsce. Historia – Teraźniejszość – Przyszłość*, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2010.

¹⁷ J. Jagieła, *Socjoterapia w szkole. Krótki poradnik psychologiczny*, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2007, s. 9–10.

¹⁸ K. Sawicka, *Socjoterapia – model myślenia o psychokorekcji cz. II*, „Remedium”, nr 3/2004, s. 18.

¹⁹ S. Siek, *Treningi relaksacyjne*, Warszawa 1990, s. 5.

²⁰ E. Galińska, *Podstawy teoretyczne muzykoterapii*, „Zeszyt naukowy Akademii Muzycznej we Wrocławiu”, nr 17/1978, s. 84.

Celem zajęć jest przede wszystkim odreagowanie stresu w pozytywny sposób, wyładowanie napięć, przejawianie aktywności fizycznej.

W ramach projektu SZANSA podopieczni mogą uczestniczyć w zajęciach z zakresu profilaktyki uzależnień i edukacji prozdrowotnej. Służą one promowaniu zdrowego trybu życia (w tym aktywnego wypoczynku, prawidłowego i zdrowego odżywiania), jak również wyposażeniu podopiecznych w wiedzę dotyczącą udzielania pierwszej pomocy, wzmacniania zasobów własnych oraz wspólnego rozwiązywania problemów.

Poza zajęciami tematycznymi i warsztatami nieletni z ośrodków kuratorskich uczestniczą w młodzieżowym klubie wolontariusza. Czynne uczestnictwo w klubie, oprócz umożliwiania zdobycia niezbędnej wiedzy na temat przyjmowania odpowiednich postaw społecznych i zaangażowania społecznego, kształtuje świadomość nieletnich w zakresie wartości idei wolontariatu. Młodzi ludzie mają możliwość poznania pracy wolontariusza w praktyce, uczestnictwa w szkoleniach oraz samodzielnego przygotowywania różnych inicjatyw o charakterze pomocowym. Tworzenie przez nieletnich eventów skierowanych do środowisk wymagających wsparcia, np. osób starszych, niepełnosprawnych itp., stwarza możliwość dzielenia się swoimi zainteresowaniami i pasjami. Umożliwia jednocześnie podejmowanie pracy na rzecz innych, kształtowanie postawy altruistycznej, a w rezultacie może przyczynić się do zmiany postrzegania osób nieletnich – podopiecznych ośrodka kuratorskiego – przez społeczeństwo.

Zakończenie

Podopieczni ośrodka kuratorskiego to osoby pochodzące najczęściej z rodzin dysfunkcyjnych, obarczonych problemem alkoholowym bądź innymi uzależnieniami, bezrobociem, brakiem aspiracji i perspektyw życiowych. Nieletni, wychowując się w takich środowiskach, nie wynoszą z domu poszanowania podstawowych wartości, jak rodzina, dobro, miłość, zdrowie czy piękno. Osoby młode, pozbawione odpowiedniej opieki czy kontroli ze strony rodziców, odczuwające brak bezpieczeństwa, wsparcia, miłości, najczęściej szukają akceptacji w grupach rówieśniczych, często destrukcyjnych, w których chcą zrekompensować sobie braki wyniesione z domu.

Coraz częściej zdarzają się sytuacje, kiedy nieletni trafiają do grup, w których ze względu na chęć zaistnienia, zwrócenia na siebie uwagi czy też przypodobania się innym dokonują czynów niezgodnych z prawem. Początkiem zazwyczaj stają się wargary, nieposłuszeństwo, pierwszy kontakt z używkami, natomiast rezultatem może być dokonanie czynu karalnego, a konsekwencją umieszczenie w placówce wychowawczej typu zamkniętego.

Dlatego też nieletni, wobec których sąd rodzinny orzekł środek wychowawczy w postaci ośrodka kuratorskiego, podczas pobytu w placówce powinni mieć przede wszystkim zapewnione poczucie bezpieczeństwa, być otoczeni opieką i wsparciem

oraz kontrolą ze strony wychowawców czy innych pracowników. Oprócz tego niezbędny jest ich udział we wszystkich formach wsparcia oraz praca nad sobą.

Korzystanie ze świadczeń zapewnianych przez ośrodki kuratorskie, takich jak: doradztwo zawodowe, edukacyjne, psychospołeczne, profilaktyczne, szkolenia zawodowe oraz uczestnictwo w młodzieżowym klubie wolontariusza, stanowi dla nieletnich szansę na poprawę życia, wzrost poziomu ich aktywności społecznej, przejawiania własnej inicjatywy, samodzielnego niesienia pomocy osobom potrzebującym oraz obniżenie poziomu ryzyka wystąpienia kolejnych przejawów demoralizacji. Praca ochotnicza w młodzieżowym klubie wolontariusza może przyczynić się do zmiany postaw innych ludzi względem nieletnich z ośrodka kuratorskiego, jak również do wzrostu poziomu zaangażowania młodzieży z ośrodków w działania o charakterze pomocowym.

Bibliografia

- Bojko-Kulpa B., „SZANSA – Aktywizacja społeczno-zawodowa młodzieży trudnej”. *Projekt dla ośrodków kuratorskich*, [w:] K. Stasiak, Ł. Wirkus, P. Kozłowski, T. Jedynak (red.), *Dziewięćdziesięciolecie kurateli sądowej w Polsce. Historia – Teraźniejszość – Przyszłość*, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2010, s. 383–393.
- Cekiera Cz., *Zagrożenia dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym i pozaszkolnym*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Gdańsk – Toruń 1995.
- Czapow Cz., *Wychowanie resocjalizujące*, PWN, Warszawa 1978.
- Galińska E., *Podstawy teoretyczne muzykoterapii*, „Zeszyt naukowy Akademii Muzycznej we Wrocławiu”, nr 17/1978, s. 81–98.
- Hołyst B., *Kryminologia*, PWN, Warszawa 2001.
- Jagięła J., *Socjoterapia w szkole. Krótki poradnik psychologiczny*, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2007.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2001 r. w sprawie ośrodków kuratorskich [Dz. U. z 2001 1206 poz. 1294 art. 3§ 1].
- Sawicka K., *Socjoterapia – model myślenia o psychokorekcji cz. II*, „Remedium”, nr 3/2004, s. 18–19.
- Siek S., *Treningi relaksacyjne*, ATK, Warszawa 1990.
- Strzembosz A., *System sądowych środków ochrony dzieci i młodzieży przed niedostosowaniem społecznym*, Wydawnictwo KUL, Lublin 1985.
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 [Dz.U. z 1982 nr 35 poz. 228].

Forms of assistance given to minors – the ward of the curator’s center

Abstract: Juveniles in the care of probation centers are individuals displaying symptoms of demoralization in the form of e.g. truancy, evading compulsory education, abusing intoxicating substances such as drugs or alcohol, vagrancy, practicing prostitution, committing forbidden acts, participating in criminal groups, violating rules of social coexistence. Juveniles are referred to such an institution based on a legally valid ruling of a Family Court; individuals in the care of probation centers are aged 13 to 17. Persons who have been adjudicated an education measure in the form of placement in a probation centre most commonly come from dysfunctional families, in which there was violence; addiction of one or both of the parents; unemployment; a lack of love, sense of security, interest from a parent. The abovementioned factors contribute to forming in children a low self-esteem, self-assessment, passivity, lead to a law-violating life. That is why the assistance provided to minors during their stay in a probation center is so essential. The forms of support for demoralized youth staying in a probation centre include: psychological and pedagogical counselling, workshops on developing social competences, preventative activities, relaxation training. Additionally, sports therapy, job training, a youth volunteer club operating as part of “Chance – Social and Vocational Activation of Young People”.

Keywords: Minors, demoralization, curator’s center, forms of assistance

About the author: Sylwia Huczuk – Master of Arts in Social Rehabilitation at Maria Skłodowska-Curie University in Lublin. A graduate of the Department of Family Violence Prevention at the Institute of Health Psychology in Warsaw. Currently working as a tutor in a social care and rehabilitation facility in Lublin, she serves as a Social Probation Officer at the Lublin-West District Court. Additionally, a member of the team conducting the projects: “Chance – Social Activation of Young People in the Lublin Region” for probation centers and the “NEW PATH” for individuals discharged from penitentiary units.